

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/204/2019
Identifikačné číslo spisu: 8317206626
Dátum vydania rozhodnutia: 28.02.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Lubor Šebo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:8317206626.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: R Collectors s.r.o., so sídlom Dvořákovo nábřeží 8A, Bratislava, IČO: 50 094 297, zast. Advokátska kancelária RELEVANS s.r.o., so sídlom Dvořákovo nábřeží 8A, Bratislava, IČO: 47 232 471 proti žalovanému: P. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. XX, t.č. E. 84, o zaplatenie 4.789,79 Eur s príslušenstvom, vedenom na Okresného súdu Humenné pod sp.zn. 5Csp/161/2017, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 25. marca 2019, sp.zn. 8Co/89/2018, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 25. marca 2019 sp.zn. 8Co/89/2018 a rozsudok Okresného súdu Humenné z 20. februára 2018 č.k. 5Csp/161/2017-86 zrušuje a vec vracia Okresnému súdu Humenné na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Humenné (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 20. februára 2018 č.k. 5Csp/161/2017-86 zamietol žalobu, ktorou sa právny predchodca žalobcu Poštová banka, a.s. domáhal proti žalovanému zaplatenie istiny 3.371,84 eur, vyčíslených úrokov 1.417,95 eur, zmluvného úroku 16% ročne zo sumy 3.371,84 eur od 01.06.2017 do zaplatenia, zákonného úroku z omeškania 5,15% ročne zo sumy 3.371,84 eur od 01.06.2017 do zaplatenia a žalovanému nepriznal náhradu trov konania. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že právny predchodca žalobcu Poštová banka a.s. poskytla žalovanému spotrebiteľský úver vo výške 5.500,- Eur. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie preukázané, že Zmluva o úvere neobsahovala údaj požadovaný podľa § 9 odsek 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zák. č. 129/2010 Z.z.“), a to údaj o termínoch splátok istiny, úrokov a iných poplatkov. V zmluve absentovala aj ďalšia podstatná náležitosť podľa § 9 odsek 2 písm. j) zák. č. 129/2010 Z.z., a to uvedenie všetkých predpokladov použitých na výpočet ročnej percentuálnej miery nákladov (ďalej len „RPMN“). Keďže zmluva neobsahovala náležitosti v zmysle § 9 odsek 2 písm. j) a k) zák. č. 129/2010 Z.z., úver považoval v zmysle § 11 odsek 1 písm. a) zák. č. 129/2010 Z.z. za bezúročný a bez poplatkov. V konaní bolo preukázané, že žalovaný celkovo

vyčerpal sumu 5.500,- eur a vrátil žalobcovi sumu 5.543,45 Eur, a preto súd prvej inštancie žalobu v celom rozsahu zamietol.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 25. marca 2019 sp.zn. 8Co/89/2018 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a stranám sporu náhradu trov odvolacieho konanie nepriznal. V odôvodnení rozsudku odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci, správne vyhodnotil jednotlivé dôkazy, ako aj správne právne vec posúdil. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že v Zmluve o úvere je nesprávny, resp. absentuje údaj o predpokladoch použitých na výpočet RPMN, keďže zo Zmluvy o úvere nie je zrejmé, z akých predpokladov právny predchodca žalobcu vychádzal pri výpočte RPMN. Výška RPMN uvedená v Zmluva o úvere nekorešponduje s údajmi o počte a výške mesačnej splátky. Údaje o počte a výške mesačných splátok nekorešpondujú ani s údajom o celkovej výške nákladov uvedenej v Zmluve o úvere, pričom údaj o celkovej čiastke, ktorú spotrebiteľ musí zaplatiť je obligatórnou náležitosťou zmluvy o spotrebiteľskom úvere v zmysle § 9 odsek 2 písm. j) zák. č. 129/2010 Z.z. Údaje o počte mesačných splátok, či o výške mesačnej splátky sú jednými z predpokladov na výpočet RPMN. Nakoľko boli v Zmluva o úvere uvedené nesprávne, resp. zo Zmluvy o úvere nie je zrejmé, z akých predpokladov právny predchodca žalobcu vychádzal, keď dospel k údaju uvedenému v Zmluve o úvere, treba prisvedčiť súdu prvej inštancie v tom smere, že v Zmluve o úvere uvedené neboli. K rozhodnutiu Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-42/15 odvolací súd uviedol, že poukaz naň je v danom prípade bezpredmetný, nakoľko v Zmluve o úvere boli nesprávne uvedené samotné výšky splátok úveru a ich počet.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej len „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

3.1 Dovolateľ vyvodzoval prípustnosť dovolania právnou otázkou „či došlo k porušeniu § 9 ods. 2 písm. k) zák. č. 129/2010 Z.z., ak v Zmluve absentuje rozdelenie splátky na výšku istiny, úrokov a iných poplatkov.“ Dovolateľ poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR zo dňa 22.02.2018 sp. zn. 3Cdo/146/2017 a sp. zn. 3Cdo/56/2018 zo dňa 17.04.2018, v zmysle ktorých možno konštatovať, že zo strany odvolacieho súdu došlo k odklonu pri výklade sporných ustanovení zák. č. 129/2010 Z. z., nakoľko v napadnutom rozhodnutí uviedol, že je názoru, že napriek citovanému rozhodnutie Súdneho dvora EÚ, zák. č. 129/2010 Z.z. jednoznačne určuje náležitosti spotrebiteľskej zmluvy a v prípade absencie čo i len jednej z nich je úver potrebné považovať za bezúročný a bez poplatkov. Dovolateľ mal za to, že Zmluva o úvere obsahuje požadované náležitosti, keďže sa v nej uvádza výška úveru, úrok je vyjadrený úrokovou sadzbou, výška mesačnej splátky, RPMN banky v %, priemerná RPMN na trhu, celková výška úveru, dátum 1. splátky, dátum nasledujúcich splátok, počet mesačných splátok. Vzhľadom na uvedené mal dovolateľ za dostatočné a v súlade so zákonom, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahuje vyčíslenie istiny, úroku a poplatku a zároveň určuje počet, výšku a termíny splatnosti jednotlivých splátok, ktorými sa má táto celková čiastka splatiť.

3.2 Dovolateľ v súvislosti s odôvodnením prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP namietal, že rozsudok súdu je nepreskúmateľný z dôvodu nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia, keď súd uviedol, že „je nepochybné, že v predmetnej úverovej zmluve spomínaný údaj chýba, keďže nie je uvedené, aké predpoklady boli použité pre výpočet RPMN,“ pričom však nešpecifikoval, ktorý predpoklad výpočtu RPMN v Zmluve o úvere absentuje.

3.3 Dovolateľ navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alternatívne aby rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že žalobe vyhovie a žalovaného zaviazal na náhradu trov konania.

4. Žalovaný sa k dovolaniu žalobcu nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté

rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie je potrebné v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie zrušiť.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

6. Dovolateľ namietal nepreskúmateľnosť rozsudku súdu, keď súd nešpecifikoval, ktorý predpoklad výpočtu RPMN v Zmluve o úvere absentuje.

7. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces, ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Ustálená judikatúra ESLP uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov (Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetroenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko). Dovolací súd považuje za potrebné poznamenať, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05).

8. Dovolací súd zároveň odkazuje na stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“ Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 01. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať za aktuálne a pre súdnu prax použiteľné. Obsah spisu nedáva podklad pre uplatnenie druhej vety tohto stanoviska, ktorá predstavuje výnimku z prvej vety a týka sa výlučne ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o takýto prípad, ktorým by došlo k porušeniu práva dovolateľa na spravodlivý proces.

9. K námietkam dovolateľa dovolací súd poukazuje na to, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťosť rozsudku odvolacieho súdu s rozsudkom súdu prvej inštancie vytvára ich kompletizujúcu jednotu. Rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Z rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva záver o tom, ktorý predpoklad výpočtu RPMN v Zmluve o úvere absentuje (bod 15. odôvodnenia rozsudku). Odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu, jeho postup vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozhodnutím súdu prvej inštancie nemožno považovať za neodôvodnený, pričom odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu má všetky náležitosti v zmysle § 393 CSP. Z odôvodnenia rozhodnutí oboch súdov je zrejmé, z akých právnych úvah vychádzali. Súdy nižších inštancií náležite rozhodnutie odôvodnili v súlade s náležitosťami vyplývajúcimi z § 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP. V preskúmvanej veci z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie.

10. Poukazom na uvedené dovolací súd nepovažoval dovolaciu námietku za dôvodnú.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP

11. Dovolateľ vyvodzoval prípustnosť dovolania právnou otázkou „či došlo k porušeniu § 9 ods. 2 písm. k) zák. č. 129/2010 Z.z., ak v Zmluve absentuje rozdelenie splátky na výšku istiny, úrokov a iných poplatkov, čo zároveň malo za následok určenie takejto Zmluvy za bezúročnú a bez poplatkov.“ Súd prvej inštancie v bode 15. odôvodnenia rozsudku uviedol, že „Podľa zákona musí byť v každej zmluve jednoznačne, určito a zrozumiteľne a to priamo v zmluve uvedená nielen výška istiny, ale aj výška riadnych úrokov a iných poplatkov a taktiež aj počet a termíny splátok istiny, riadnych úrokov a iných poplatkov... ..z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že zmluva o úvere neobsahuje údaj požadovaný zákonom o spotrebiteľských úveroch tak, ako to je podľa § 9 ods. 2 písm. k), a to údaj o termínoch splátok istiny, úrokov a iných poplatkov. V zmluve je uvedený iba celkový počet splátok a výška prvej a predposlednej mesačnej splátky, bez rozlíšenia z čoho takáto splátka pozostáva, bez rozlíšenia istiny, riadnych úrokov, poplatkov a iných súm a ich termínov. Výška ostatných splátok ani v zmluve nie je uvedená.“ Odvolací súd mal za to, že súd prvej inštancie vo veci v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkázal (bod 7. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu).

12. Pre právnú otázku podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“.

13. Otázkou interpretácie § 9 ods. 2 písm. k) zák. č. 129/2010 Z.z. účinného v čase podpisu zmluvy (predtým § 4 ods. 2 písm. i) zákona č. 258/2001 Z.z.), t.j. náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere - výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia, už riešil najvyšší súd v rozhodnutiach sp.zn. 3Cdo/146/2017 z 22. februára 2018, sp.zn. 3Cdo/56/2018 zo 17. apríla 2018, sp.zn. 4Cdo/211/2017 z 23. apríla 2018, sp.zn. 4Cdo/65/2018 z 26. septembra 2018, sp.zn. 5Cdo/132/2017 z 29. októbra 2018, sp.zn. 3Cdo/45/2018 z 22. novembra 2018, sp.zn. 7Cdo/98/2018 z 30. januára 2019, sp.zn. 6Cdo/113/2018 z 30. júla 2019, sp.zn. 7Cdo/112/2019 zo 17. októbra 2019, sp.zn. 1Cdo/171/2018 z 30. októbra 2019. Z odôvodnenia uvedených rozhodnutí vyplýva, že citované ustanovenie zákona o spotrebiteľských úveroch je potrebné interpretovať tak, že zmluva o spotrebiteľskom úvere nemusí nevyhnutne obsahovať číselné vyjadrenie každej jednotlivéj zložky anuitnej splátky (t.j. istiny, úrokov a iných poplatkov). Takáto interpretácia uvedeného ustanovenia dovolacím súdom zodpovedá, tak ako je nižšie uvedené, účelu Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS (ďalej len „Smernica“), právnym záverom uvedeným v rozhodnutí Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-42/15, Home Credit Slovakia, a.s. proti M. V. z 09. novembra 2016 a tiež účelu § 9 ods. 2 písm. k) zák. č. 129/2010 Z.z. Pokiaľ uvedené ustanovenie hovorí o výške, počte a termínoch splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, je potrebné toto ustanovenie eurokonformne vykladať tak, že sa tým veriteľovi neustanovuje povinnosť uviesť v zmluve o spotrebiteľskom úvere vyššie uvedené zákonom vyžadované údaje vo vzťahu ku každej jednotlivéj zložke anuitnej splátky, ale len vo vzťahu k anuitnej splátke ako celku.

14. Pokiaľ ide o posúdenie správnosti záveru súdov nižšej inštancie, že predmetná zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje údaj o termínoch splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, keď v zmluve je uvedený iba celkový počet splátok a výška prvej a predposlednej mesačnej splátky, bez rozlíšenia z čoho takáto splátka pozostáva, bez rozlíšenia istiny, riadnych úrokov, poplatkov a iných súm a ich termínov, a preto je potrebné úver na jej základe poskytnutý považovať za úver bezúročný a bez poplatkov, tak je potrebné uviesť, že eurokonformný výklad § 9 ods. 2 písm. k) zák. č. 129/2010 Z.z. umožňuje dospieť k záveru, že toto ustanovenie nevyžaduje, aby zmluva o úvere obsahovala presné vymedzenie vnútornej skladby jednotlivých splátok, to znamená určenie, aká časť každej jednotlivéj

splátky sa použije na splátku istiny a aká jej časť spláca bežné úroky a poplatky. Účelom predmetného ustanovenia nebolo to, aby mal spotrebiteľ už pri uzatvorení zmluvy k dispozícii v číselnom vyjadrení informáciu, aká časť bude v tej ktorej anuitnej splátke (výška ktorej je konštantná) pripadať na istinu, aká na úrok za poskytnutie úveru a aká na iné platby (poplatky). V uvedenej súvislosti dovolací súd uvádza, že aj podľa záverov uvedených v predmetnom rozhodnutí EŠLD, zmluva o úvere uzatvorená na dobu určitú, stanovujúca amortizáciu istiny po sebe nasledujúcimi splátkami nemusí vo forme amortizačnej tabuľky spresňovať, aká časť každej splátky bude započítaná na vrátenie istiny. Podrobné informácie o vnútornej skladbe anuitnej splátky podáva veriteľ na žiadosť spotrebiteľa, a to bezplatne a kedykoľvek počas doby trvania zmluvy a vo forme amortizačnej tabuľky.

15. S poukazom na vyššie uvedené najvyšší súd konštatuje, že žalobca v dovolaní, ktoré je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, opodstatnene uplatnil aj dovolací dôvod v zmysle § 432 ods. 1 CSP argumentujúc, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (splnenia náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere vyplývajúcich z ustanovenia § 9 ods. 2 písm. k) zák. č. 129/2010 Z.z.).

16. So zreteľom na uvedené dovolací súd napadnuté rozhodnutie, ako aj rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil v súlade s § 449 ods. 1, 2 CSP, lebo nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 450 CSP), aby viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP) opätovne vo veci rozhodol.

17. V novom rozhodnutí odvolací súd rozhodne o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.